

Akronym: EQAVET för inkludering
EQAVET för inkludering och förebyggande av avhopp inom
yrkesutbildning

Projektnummer: 2021-1-SE01-KA220-VET-000033282

*Rapport om det aktuella läget när det gäller
inkludering och förebyggande av avhopp inom
yrkesutbildningen*

RESULTAT 1

***Sammanfattande rapport om partnerforskning om vision och policy
avseende förebyggande av avhopp och uppmärksamhetsområden
relaterade till EQAVET-indikator 8 och input för R2***

Revalento, Berkel-Enschot

November 2022

Innehåll

Inledning.....	3
1. Definition av projektets målgrupp	5
2. Inkludering: vad menar vi med det?	6
3. NEET:s nuvarande ställning	7
4. Hinder som nämns i nationell och regional politik.....	8
4.1 Nationell politisk nivå	8
4.2 Regionalpolitisk nivå.....	8
5. Huvudorsaker till avhopp	10
6. Förbättrad övervakning.....	14
7. Förbättrad stödstruktur inom skolan	15
8. Förbättra föräldrarnas engagemang	16
9. Sammanfattning av de viktigaste förslagen för att förbättra inkluderingen	17
För skolan som organisation. Ordna för	17
För skolans personal:.....	17
10. Mot utvecklingen av R2: processteg	18
Bilagor.....	19
Bilaga 1:	19
Utvecklingssteg för R2: bedömningsfrågor och relaterad feedback	19
Fråga 1:	20
Fråga 2a:	20
Bilaga 2	25

Inledning

Erasmus+-projektet "EQAVET for Inclusion" har för avsikt att utarbeta en holistisk strategi för inkludering och förebyggande av avhopp. Detta kommer att göras genom att tillhandahålla riktlinjer för hur man inkluderar båda aspekterna i kvalitetssäkringssystemet för yrkesskolor enligt EQAVET-standarden och implementeringen av indikator 8: prevalens av utsatta grupper.

Det treåriga projektet startade 2021 och består av följande partnerskap:

Colegiul Mihai Eminescu don Soroca (Moldavien); Dimitra Education & Consulting SA (Grekland); Ilmiolavoro (Italien); Rinova Malaga Sociedad Limitada Unipersonal (Spanien); Stiftelsen Kursverksamheten Vid U-Auniversitetet (Sverige och samordnare); Ufficio Scolastico Regionale Per Il Veneto (Italien); Vinnytsia State Mykhaylo Kotsyubynsky Pedagogical University (Ukraina) och Van de Winkel Consultancy BV (Nederländerna)

För att uppnå detta mål kommer projektet att genomföras i flera steg. Först en analys av den nuvarande statusen för inkludering och förebyggande av avhopp i de olika partnerländerna. Detta kommer att generera en översikt över de aspekter (riktlinjer) som bidrar till inkludering och förebyggande av avhopp. Ett online-bedömningsverktyg baserat på dessa aspekter, liksom ett utbildningsprogram för dess användning, planeras i de olika stadierna av projektet. Sist men inte minst kommer policyrekommendationer att utvecklas för lokala/regionala myndigheter som stödjer yrkesutbildning i deras strävan mot inkludering.

Denna rapport sammanfattar de viktigaste resultaten och slutsatserna som är relevanta för nästa steg i projektet: skapandet av ett digitalt onlineverktyg för självbedömning av inkludering och förebyggande av avhopp som tar upp intresseområden som behöver täckas i detta bedömningsverktyg. Rapporten har en tydlig funktion och position i utvecklingsprocessen för Resultat 2. Rapporten har därför inte för avsikt att sammanfatta varje partners nationella situation när det gäller förebyggande av avhopp och är inte heller en detaljerad sammanfattning av varje kapitel i alla dessa rapporter. För en mer detaljerad beskrivning av de olika nationella sammanhangen hänvisas läsaren till de separata forskningsrapporterna för varje partnerland.

Informationen i denna rapport bygger på utförliga intervjuer (>75), intensiv skrivbordsforskning och feedback från fokusgrupper som beskrivs i de enskilda partnernas landsrapporter.

Berkel-Enschot

November 2022

Co-funded by
the European Union

Finansieras av Europeiska unionen. De synpunkter och åsikter som uttrycks är endast upphovsmannens [upphovsmännens] och utgör inte Europeiska unionens eller Europeiska genomförandeorganet för utbildning och kulturs (EACEA) officiella ståndpunkt. Varken Europeiska unionen eller EACEA tar något ansvar för dessa.

1. Definition av projektets målgrupp

Eftersom projektet inledningsvis handlar om EQAVET, har partnerna vid kick-off-mötet kommit fram till att projektet specifikt kommer att behandla IVET-segmentet av utbildning:

- För ungdomar mellan 16 och 24 år som befinner sig i början av sin karriär;
- Eftergymnasial utbildning (alltså INGA yrkesutbildningar inom gymnasieskolan)
- Grundläggande yrkesutbildning (program med en varaktighet på 2 till 4 år)
- Format för heltidsutbildning och/eller program för arbetsplatsförlagt lärande
- EQF-nivåerna 2 - 4 omfattar därför endast grundläggande yrkesutbildning på mellannivå med inriktning på de mest utsatta studenterna

Som ett resultat av forskningen och den ställning som IVET har i olika länder beslutades det dock vid projektets andra transnationella möte i Mestre (6 oktoberth 2022) att de IVET-program som erbjuds inom gymnasieutbildningen i vissa partnerländer (till exempel i Sverige) också måste ingå i projektet eftersom EQAVET också har utvecklats för att ordna kvalitetssäkring inom denna del av utbildningen. Detta har vissa konsekvenser för vår definition av målgrupperna primär och sekundär:

Primär målgrupp: den målgrupp som våra verktyg och instrument kommer att vara till direkt nytta för: lärare, skolledare och administratörer på skolor för grundläggande yrkesutbildning samt de skolor för gymnasieutbildning som erbjuder program för grundläggande yrkesutbildning.

Sekundär målgrupp: den grupp som kommer att påverkas av åtgärder som vidtas av skolan (samt lokala/regionala myndigheter) för att stödja skolkarriären: eleverna (och deras föräldrar) mer specifikt i åldersgruppen 16-24 år.

Slutsats: Som en konsekvens av utvecklingen av riktlinjerna och bedömningsverktyget är det viktigt att ta hänsyn till att det utvecklade materialet måste vara tillämpligt i båda typerna av skolor (gymnasieskolor såväl som IVET). Det är också viktigt att notera att projektet måste ta hänsyn till att en del av vår sekundära målgrupp fortfarande följer obligatorisk utbildning och en del som inte längre gör det. Båda delarna av den sekundära målgruppen måste täckas av det material som projektet kommer att utveckla.

2. Inkludering: vad menar vi med det?

I förslaget till projektet har begreppet inkludering varit starkt kopplat till indikator 8 i EQAVET:s kvalitetsmodell: förekomsten av utsatta grupper i utbildningssystemen. Detta innebär på nationell nivå:

- Andel deltagare i yrkesutbildning som klassificeras som missgynnade grupper (i en viss region eller ett visst upptagningsområde) efter ålder och kön;
- Framgångsgrad för missgynnade grupper beroende på ålder och kön (jämfört med icke missgynnade grupper)

Användningen av ordet inkludering i detta sammanhang syftar helt enkelt på idén att alla potentiella elever ska ha tillgång till och lika möjligheter att lyckas i sin skolkarriär. Ingen, ingen grupp ska uteslutas. Ett sådant uttalande på nationell nivå innebär att skolor måste kunna tillhandahålla bakgrundsinformation för politiskt beslutsfattande på yrkesutbildningssystemnivå (vilket innebär ett mycket adekvat och detaljerat övervakningssystem för tillhandahållandet av denna input). De måste också stödja tillgången till yrkesutbildning för missgynnade grupper samt anpassa utbildningsutbudet (vägledning och stöd) för missgynnade grupper.

Inom detta projekt kommer partnerskapet dock att fokusera på en mer utvecklad betydelse av inkludering: att hänvisa till det underliggande karakteristiska klimatet, visionen och policyn för en skola som arrangerar för den ovan nämnda inkluderingen. Om man går ett steg längre: inkludering av eleven som person, som erbjuder utvecklingsmöjligheter för alla typer av talanger även utanför den grundläggande läroplanen. En attraktiv skola som både lärare, elever och föräldrar är stolta över att vara en del av. Ambitiös men inte orealistisk. Denna tolkning av inkludering kommer att användas som en inspirerande förankringspunkt för utvecklingen av riktlinjerna. En sådan vision om inkludering har också en stark inverkan på att förbättra bilden av utbildning.

3. Nuvarande ställning för NEET

I detta kapitel presenteras några av de viktigaste kännetecknen för unga människor som saknar kvalifikationer och som varken deltar i utbildning eller yrkesutbildning (NEET). I Europa uppskattas 5,6 miljoner ungdomar i åldern 18-24 år tillhöra denna kategori. De resultat som presenteras i de enskilda landsrapporterna för Grekland, Italien, Moldavien, Sverige och Ukraina kombineras och reduceras till allmänna slutsatser om prevalens och nuvarande position som beskrivs nedan.

Förekomsten av NEET. De olika landsrapporterna visar att inom åldersgruppen 15-24 år varierar andelen NEET-ungdomar mellan 14% och 30% av den delen av befolkningen. Andelen som hoppar av är högre, med hänsyn till att en del av de ungdomar som hoppar av återgår till någon form av utbildning senare. Den presenterade statistiken visar könsskillnader i sammansättningen av NEET-gruppen mellan länderna. De procentandelar som presenteras skiljer sig åt mellan länderna från nästan lika för män och kvinnor till övervägande kvinnor. Andelen NEET verkar också återspegla regionala ekonomiska egenskaper. Mindre välmående regioner tenderar att ha högre andelar NEET. I allmänhet är prevalensen också högst i stadsregionerna.

I grova drag har NEET följande egenskaper:

- De flesta har en gymnasieexamen;
- Minoriteten har inte fullgjort sin skolplikt;
- I allmänhet får de stöd av sin egen familj (ekonomiskt/livsmässigt);
- Majoriteten är ogifta;
- Majoriteten är arbetslösa och 25% av denna grupp är långtidsarbetslösa;
- Majoriteten har en pessimistisk syn på utbildning, det politiska systemet och regeringen;
- Deras främsta önskan är att ha ett avlönat arbete (och de är till och med beredda att flytta för att få ett sådant).

4. Hinder som nämns i nationell och regional politik

I det här kapitlet sammanfattas de starka sidor och förbättringsförslag som olika deltagare under intervjuerna och fokusgrupperna framförde angående den nuvarande nationella och regionala policyn. Den politiska kontext som skolorna måste hantera kan vara stödjande eller ytterligare ett hinder när man arbetar med att förebygga avhopp och inkludering. För en detaljerad beskrivning av den aktuella policyn i partnerländerna hänvisas läsaren till de enskilda landsrapporterna. De resultat som presenteras i detta kapitel kommer att vara till nytta för utvecklingen av policyrekommendationer (R5 i projektet).

4.1 Nationell politisk nivå

Följande starka punkter och förbättringsförslag har lagts fram:

- Utveckling av en gemensam syn på problem och lösningar (inkluderande utbildning);
- Använda ett tvärvetenskapligt (och individanpassat) tillvägagångssätt; stimulera kontakter mellan skolor och experter/stödnätverk;
- Utveckla mångfacetterade lösningar för skolor, föräldrar och elever;
- Öka regionernas delaktighet i utvecklingen av en politik för avbrutna studier
- Bättre spridning av medel till system, studenter och föräldrar; utveckla en policy för att öka föräldrarnas engagemang;
- Mer forskning om bakgrunden till avhopp; bättre övervakning;
- Samarbete med arbetsmarknaden för bättre utbildning samt utformning av alternativ;
- Mer resurser (pengar, tid, expertis); öka utbildningens attraktionskraft
- Underlätta psykosocialt och kognitivt stöd i skolorna;

4.2 Regionalpolitisk nivå

Följande starka punkter och förbättringsförslag har lagts fram:

- Anordna en sammanhängande och konsekvent övervakningsstrategi för alla studenter (inklusive avhopp och NEET);
- Utforma en regional policy som innehåller SMART-mål samt medel;
- Ordna med information till föräldrarna och en uppföljande roll för föräldrar och elever (inte bara för obligatorisk utbildning);
- Se till att representativa intressenter deltar i utformningen av regionalpolitik och nödvändiga aktiviteter; stimulera kampen mot fördomar och stereotyper;
- Möjliggöra individanpassade insatser;
- Säkerställa hinderfri tillgång till modern utrustning för alla studenter;
- Stimulera samarbete mellan olika intressenter (experter, skolor, föräldrar, elever) samt företag; Stimulera tillgänglighet och åtkomst till offentliga och sociala tjänster
- Utveckla regionala återintegreringsaktiviteter för drop outs/NEET;

Finansieras av Europeiska unionen. De synpunkter och åsikter som uttrycks är endast upphovsmannens [upphovsmännens] och utgör inte Europeiska unionens eller Europeiska genomförandeorganet för utbildning och kulturs (EACEA) officiella ståndpunkt. Varken Europeiska unionen eller EACEA tar något ansvar för dessa.

- Stimulera uppmärksamhet för stöd till karriärvägledning som en del av den regionala planen för avhopp;
- Tillåta mer institutionellt självstyre baserat på tydliga mål;
- Utveckla ett informations- och utbildningserbjudande till föräldrar;
- Ordna ett skolmåltidsprogram
- Bidra till att förbättra bilden av IVET

Båda nivåerna tyder på att riktlinjer för grundläggande yrkesutbildning verkligen behöver uppmärksamma följande: god övervakning av studenternas framsteg, attraktiv utbildning, bra och brett stödnätverk, snabb kommunikation med föräldrar och studenter samt snabb karriärrådgivning. Dessa frågor måste ingå i riktlinjerna.

5. Huvudsakliga orsaker till avhopp

I detta kapitel sammanfattas de viktigaste resultaten om vad som påverkar utvecklingen av en skolkarriär, vilket har lyfts fram i litteraturen och/eller nämnts av deltagarna i intervjuerna och fokusgrupperna. Informationen kategoriseras i fyra perspektiv: elevens, föräldrarnas/vårdnadshavarens, lärarens och skolans perspektiv. I det sista stycket i detta kapitel presenteras en teoretisk modell som sammanfattar dessa fyra perspektiv och beskriver deras inbördes relation.

5.1 Elevrelaterade orsaker som påverkar skolgången:

- Tidigare (skol)erfarenhet;
- Att bli mobbad;
- Egen motivation och attityd/beteende i klassrummet;
- Att hantera svårigheter: lätt att ge upp?
- Känsla av tillhörighet: känner sig eleven som en främling i skolan?
- Identitet: kämpar med sin egen identitet och könsfrågor;
- Medfödda inlärningssvårigheter, t.ex. svårigheter att läsa och hantera siffror;
- Fysiska funktionsnedsättningar och för lite uppmärksamhet för att hantera dessa (skola, studenter)
- Att lära sig att lära: avsaknaden av en bra inlärningsstrategi;
- Karriärmedvetenhet: ingen aning om varför skolan är relevant, underutvecklade idéer om den egna framtiden och ambitionen;
- Omedelbar behovstillfredsställelse: därför svårt att motiveras för något som är en investering i den egna framtiden; att få ett betalt jobb nu, istället för att först gå en ordentlig utbildning och sedan hitta ett bättre jobb.

5.2 Föräldrar/vårdnadshavare/hemsituation relaterade orsaker som påverkar skolkarriären:

- Egna tidigare skolerfarenheter och kompetenser: varför ska du gå i skolan, jag gick inte heller,
- Negativt inlärningsklimat: föräldrar uttrycker uppfattningar som att skolan inte är bra för dig / inget för flickor; föräldrar klagar negativt när de läser / studerar; ingen uppmärksamhet för vad som har hänt i skolan; inget utrymme för att studera i lugn och ro;
- Familjesituation: skilsmässa, alkohol, våld, missbruk
- Förhållandet mellan förälder och barn saknar värme och förtroende;
- Socioekonomisk situation (sammanhang och familj): Arbetslöshet? Pengafrågor; lätt att få jobb och pengar;
- Den kulturella bakgrunden främjar inte lärande och skolgång;

- Bristande karriärmedvetenhet: brist på intresse för vad barn vill bli, hur man pratar om sådana saker, hur man relaterar till behovet av utbildning;
- Att inte veta hur man ska hantera/stödja ett barn med medfödda och fysiska funktionsnedsättningar;
- Att inte veta var man kan få stöd

5.3 Lärarrelaterade orsaker som påverkar skolkarriären:

- Relation mellan lärare och student: en positiv relation hjälper studenten att lösa problem och bidrar till en känsla av tillhörighet/förbättrar utbildningens attraktionskraft;
- Förmåga att upptäcka tidiga signaler om elever i behov av stöd;
- Att veta eller inte veta hur man ska hantera studenter med medfödda funktionsnedsättningar;
- Didaktiska färdigheter och kompetenser (bred variation), kunna erbjuda en mångsidig palett av inlärningsmöjligheter som tillgodoser studenternas olika inlärningsstilar;
- Lära att lära: kompetent i att hjälpa studenter att utveckla sin egen inlärningskompetens, men också en reflekterande lärare som kan reflektera över sin egen undervisning och inverkan;
- Kompetens att relatera till föräldrar;
- Överbelastade lärare som inte har tid att ta hand om enskilda elever och deras inlärningsproblem;
- Att vara kompetent när det gäller att hantera karriärfrågor/ta upp karriärfrågor:

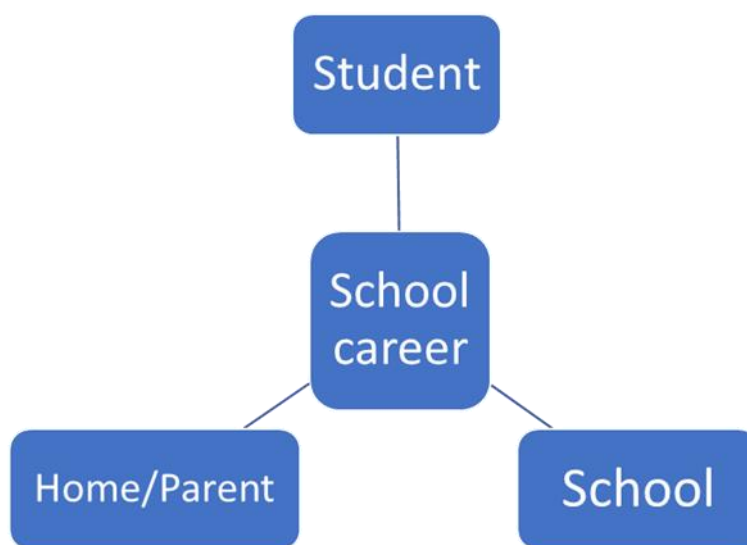
5.4 Skolrelaterade faktorer som påverkar skolkarriären:

- Attraktivitet för skola / utbildning / yrkesutbildning;
- Lärandevillkor (medel, utrymme, kompetent och inspirerande personal);
- Aktiv policy för ett inkluderande och säkert klimat;
- Tillgång till ett system för tidig varning om framsteg/risk för avhopp;
- Kvalitetssäkringspolicy som omfattar skolklimat, lärarkompetens, förebyggande av avhopp etc. En kontroll av policyn och efterföljande åtgärder vid behov;
- Bristande föräldraengagemang: knappast någon kontakt med elevernas föräldrar eller en utarbetad policy för att få föräldrarna engagerade och intresserade av vad skolan erbjuder och elevernas framsteg;
- Brist på karriärvägledning och stöd för inlärnings;
- Brist på stödjande nätverk som täcker de viktigaste behoven hos studenterna för att de ska kunna fortsätta sin skolgång;
- Tillträdesarrangemang (fysiska) för studenter med funktionshinder;
- Arrangemang för fritidsaktiviteter som bidrar till att göra skolan som sådan attraktiv och som stöder en bred talangutveckling.

De ovan nämnda frågorna är viktiga för utvecklingen av riktlinjer för att förbättra integrationen. I nästa stycke presenteras de på ett mer schematiskt sätt.

5.5 Teoretisk modell för faktorer som påverkar en skolkarriär

Grovt sammanfattat består en **skolkarriär** (där eleven som person går igenom de olika skolåren) av följande olika stadier: Inskrivning; lärande och progression (utveckling av talang och framtidsorientering (karriär)); framgångsrik progression (till arbete/vidareutbildning). Denna skolkarriär påverkas på tre olika sätt:

Av studenten själv: Känsla av tillhörighet, motivation och attityd (ofta förstärkt eller försvagad av tidigare erfarenheter), copingförmåga, karriärmedvetenhet, identitet, lära sig att lära sig, medfödda funktionsnedsättningar;

Av föräldrarna: Positiv inlärningsmiljö; kultur; socioekonomisk situation; föräldra-barn-relation; egen erfarenhet och kompetens; familjesituation; förståelse för systemet/skolan.

Av skolan: Relationen mellan lärare och elev, inlärningsförhållanden, vision om utbildning och skolans roll, personalens kvalitet, inkluderande klimat och säkerhet, övervakning,

Finansieras av Europeiska unionen. De synpunkter och åsikter som uttrycks är endast upphovsmännens [upphovsmännens] och utgör inte Europeiska unionens eller Europeiska genomförandeorganet för utbildning och kulturs (EACEA) officiella ståndpunkt. Varken Europeiska unionen eller EACEA tar något ansvar för dessa.

karriärvägledning och stöd, regler och förordningar, kvalitetssäkringspolicy, föräldraengagemang.

Alla tre påverkas dock också av det sammanhang de verkar i:

Både elever och föräldrar påverkas också av kontextuella förhållanden och omständigheter **som är elevens och föräldrarnas kontext**. Med detta menas: de allmänna reglerna och föreskrifterna; den socioekonomiska situationen; dominerande kultur och inriktning; bild av utbildning.

Och skolan i sig påverkas av skolans **sammanhang**: Regler och förordningar; utbildningens image; undervisningsstandarder och innehåll; ekonomi; kvalitet och kvantitet på tillgänglig professionell personal; kvalitetsstandarder som skolan måste uppfylla; läge.

Ovanstående modell kommer att fungera som en slags checklista under utvecklingen av riktlinjerna för yrkesutbildning: den erbjuder en slags standard för att kontrollera om alla faktorer som faller inom en skolas kontrollområde tas upp i riktlinjerna.

6 Förbättrad övervakning

Detta kapitel fokuserar på en specifik faktor inom kontrollspannet för en yrkesskola som nämns som relevant för inkludering och förebyggande av avhopp. Denna faktor är direkt relevant för implementeringen av indikator 8: det övervakningssystem som har införts. Under intervjuerna har följande förbättringsförslag gjorts av deltagarna i de olika partnerrapporterna:

- Förbättra övervakningssystemet för lokala myndigheter (obligatorisk utbildning) och skolor för att möjliggöra fler förebyggande åtgärder i tid från olika intressenters sida;
- Förbättra föräldrarnas användning av den elektroniska elevakten;
- Öka föräldrarnas närvaro vid möten mellan skola och familj;
- Involvera de lärare som har kompetens att föra en dialog med familjerna;
- Övervaka inte bara studieförsteg utan även frågor inom det sociala spektrumet som välbefinnande, karriärorientering, attityd etc.
- Förbättra tidig och förebyggande kontakt med föräldrar om risksignaler;
- Utarbeta ett erbjudande om snabb support, inte bara för studierelaterade frågor.

För att sammanfatta detta på ett mer allmänt sätt: för att öka delaktigheten föreslår deltagarna att man utarbetar vilka aspekter övervakningen behöver ta hänsyn till, att man använder den mer förebyggande (och agerar på signaler), och att man arrangerar mer föräldrainvolvering.

7 Förbättra stödstrukturen inom skolan

Som redan nämnts i samband med definitionen av inkludering (kapitel 2) kan en skolas stödsystem spela en viktig roll för att uppnå inkludering och minska antalet avhopp. Deltagarna har pekat på följande förslag till förbättringar av ett stödsystem för att bidra till inkludering, men de har också kommit med ytterligare förslag som rör skolan och dess policy som sådan:

- Ordna ett multidisciplinärt vårdteam / multidisciplinärt tillvägagångssätt för studenter i behov;
- Se till att det finns länkar och tillgång till stödstrukturer utanför skolan på alla områden (socialtjänst, pedagogik, psykologi, karriär, ekonomi, familj);
- Ordna med rådgivning för studenter som behöver det, mentorverksamhet och stödundervisning;
- Berika läroplanen genom att erbjuda kulturella aktiviteter och aktiviteter utanför skolan;
- Ordna med regelbundna undersökningar av skolklimatet och uppföljning vid behov;
- Se till att föräldrar/vårdnadshavare involveras;
- Öka individualiseringen av utbildningen för att förbättra talangutvecklingen på bred front och göra utbildningen mer attraktiv;
- Se till lärarnas kompetens: didaktiska färdigheter och kompetens för att öka utbudet av undervisningsmetoder, för att bättre signalera och ta itu med studenter i behov samt för att hantera olika kulturella bakgrunder;
- Arrangera kompensationsvägar för att hantera kompetens- och kunskapsbrister;
- Vid behov vidta åtgärder för att skapa bättre sammanhållning i klassrummet.

Utvecklingen av ett socialt pass har nämnts som ett exempel på god praxis. Om man sammanfattar ovanstående på ett mer allmänt sätt handlar de viktigaste förslagen om skolpolitik, ett välutvecklat stödsystem i och utanför skolan, en kompetent lärarkår, föräldrarnas engagemang och ett välutvecklat och attraktivt utbildningsutbud med fritidsaktiviteter som stöder en bred talangutveckling.

8 Förbättra föräldrarnas engagemang

I de olika tidigare kapitlen har redan anmärkningar gjorts angående föräldraengagemang. I detta kapitel kommer resultatet att presenteras avseende de förslag som deltagarna har lämnat för att förbättra detta föräldraengagemang. Projektpartnerernas uppfattning är att föräldrarnas engagemang är relevant inte bara under den obligatoriska skolgången utan även under den efterföljande utbildningen. Hur detta engagemang organiseras (och i vilka åtgärder detta engagemang kan uttryckas) kommer dock att vara olika. När studenterna blir äldre (passerar 18) har föräldrarnas ansvar skiftat, men det betyder inte att de inte längre behöver/kan stödja sina barns karriär. Deltagarna har lämnat följande förslag till förbättringar och stöd för den inkluderande skolan.

- Utbilda/informera föräldrar om hur de kan vägleda sina barn genom skolan;
- Främja konceptet med en inkluderande skola för föräldrarna;
- Främja karriärmedvetenhet hos föräldrar; erbjuda informations-sessioner för att stödja dem
- Arrangera aktiviteter utanför skolan och efter lektionstid;
- Använd traditionella varningsverktyg som närvaro på lektioner (åldersbegränsat!!) och agera förebyggande;
- Involvera föräldrarna förebyggande och i god tid;
- Utbilda relevant personal i hur de ska kommunicera med föräldrarna;
- Bjud regelbundet in föräldrar till möten mellan familj och skola;
- Involvera föräldrarna i fritidsaktiviteter;
- Undersök vad föräldrarna vill ha;
- Kommunicera och informera föräldrarna om vad som händer i skolan;
- Ordna en föräldrastyrelse för att diskutera skolfrågor

De flesta av förslagen riktar sig till föräldrar som har barn i den obligatoriska skolan. Samtidigt har de viss relevans även för yrkesutbildning. De viktigaste förslagen för inkludering handlar om att skapa kommunikationskanaler med föräldrar om att informera dem om relevanta frågor och om att involvera dem i (extra- curricular) skolaktiviteter.

9 Sammanfatta de viktigaste förslagen för att förbättra inkluderingen

För utvecklingen av R2 sammanfattas nu slutsatserna från de olika kapitlen i följande två uppsättningar allmänna förslag för skolor som kan bidra till utvecklingen av en inkluderande skola.

För skolan som organisation. Ordna för

Utarbetade och individualiserade erbjudanden till studenter i behov av didaktiskt, psykologiskt, pedagogiskt och karriärorienterat stöd till alla studenter;
Bred övervakning och uppmärksamma tidiga varningssignaler;
Skolhälsovårdstjänster för att tillhandahålla detta och länkar till expertkretsar;
Snabb information till och involvering av föräldrarna;
Didaktiskt material för elever med föräldrar i (ekonomiskt) behov;
Attraktiv (individualiserad) utbildning som tar tillvara alla potentiella talanger;
Extracurricular erbjudande som stärker bred talangutveckling;
Införliva åtgärderna i skolans vision och policy, och utvärdera detta regelbundet;
Positiv marknadsföring av IVET.

För skolans personal:

Utse kompetent personal för att signalera och hantera studenter i behov;
Utse kompetent personal för kontakt med och hantering av föräldrar;
Förbättra den didaktiska mångfalden i undervisningen; öka kopplingarna till arbetsmarknaden;
Utarbeta protokoll mot mobbning;
Öka kompetensen när det gäller att känna igen dilemman i karriären och hur man hanterar dessa;
Ordna med karriärrådgivning och involvera även föräldrarna;
Ordna ett tvärvetenskapligt tillvägagångssätt för studenter i behov;
Utforma mer individualiserade undervisningsmetoder.

Att koppla de ovan sammanfattade förslagen till EQAVET och till syftet med EQAVET som en kvalitetsprocess kommer att kräva ytterligare några extra steg. Särskilt om de sammanfattade förslagen ovan används för att bidra till ett slags sammanhängande ramverk som tar upp de fyra stegen i EQAVET:s kvalitetscirkel (planering, genomförande, utvärdering och granskning). Förslagen ovan måste passa in i dessa fyra steg, och den utvecklingsprocess som projektet nu kommer att genomgå måste tillhandahålla ett sätt att göra detta och ordna en kontroll av fullständighet och intern samstämmighet. På så sätt kommer vi att kunna

skapa R2: ett utvärderingsverktyg som bygger på vår teoretiska modell och på våra resultat och som kommer att generera feedback i form av användbara riktlinjer.

10. Mot utvecklingen av R2: processteg

En av de största utmaningarna i detta projekt är att skapa ett användbart och inte alltför detaljerat utvärderingsverktyg. Ett alltför detaljerat verktyg med alltför många frågor kommer att skapa ett hinder för användningen. Ett alltför detaljerat verktyg tenderar också att förlora sig för mycket i detaljerna. Detta kan i slutändan leda till att feedback genereras som riskerar att bli för detaljerad igen, inte tillämplig, för detaljerad och därför oanvändbar. Partnerskapet måste därför begränsa sig till de områden som skall täckas. Stegen nedan är avsedda att vara ett stöd i denna process av fokusering och begränsning. Stegen går från allmänt till specifikt.

Det första steget i utvecklingen av ett sammanhängande bedömningsverktyg och tillhörande riktlinjer består i att validera de huvudsakliga uppmärksamhetsområden som vi behöver fokusera på och som kan härledas från den forskning som gjorts. Mallen för att göra detta finns i bilaga 1. I bilaga 1 presenteras de föreslagna områdena och ett sätt att besluta om och definiera vilka områden som ska användas i projektet.

Det andra steget är att definiera de underliggande faktorerna för vart och ett av dessa huvudområden. Det förfarande som skall följas beskrivs i bilaga 1 under rubriken Fråga 2.

Efter validering av huvudområden och relaterade aspekter måste frågorna samt relaterade riktlinjer valideras. För detta kommer en ny mall att utvecklas där partnerskapet förses med ett komplett utkast till frågor och feedback. Partnerna kommer sedan att uppmanas att ge sin feedback och sina kommentarer så att även denna del av innehållet kan slutföras.

Bilagor

Bilaga 1:

Utvecklingssteg för R2: bedömningsfrågor och relaterad feedback

Snabbgenomgången och återkopplingen i form av riktlinjer kommer att bestå av en uppsättning frågor som täcker fyra grundläggande teman som är relevanta för en skola som organisation. Tillsammans utgör dessa teman ett väl avgränsat område inom vilket en skola kan (vidare)utveckla en sammanhängande skolpolicy, med relaterade åtgärder och aktiviteter som ska vidtas för att bidra till att skapa/förbättra en inkluderande skola och bidra till att öka föräldrarnas engagemang och som kommer att bidra till skolans image.

Att vara en inkluderande skola börjar med att skolpersonalen kan "se" var och en av sina elever: deras framsteg, deras behov, deras talanger och deras utmaningar. Dessutom måste personalen kunna erbjuda trygga och attraktiva inlärningsförhållanden som gynnar utvecklingen av alla dessa olika talanger. Relaterat till detta är att ha personal som kan kontakta och informera föräldrar samt relevant stöd när det behövs för att gemensamt arbeta med att lösa elevernas hinder. Och naturligtvis ledning som skapar förutsättningar för personalen att kunna göra allt detta och systematiskt utvärderar sin policy och de åtgärder som vidtagits och ser över dessa vid behov. De föreslagna 4 inbördes relaterade temana är därför

- **Vision och policy för den inkluderande skolan:**
Vilken vision har en skola om inkludering, om attraktiv utbildning och hur omsätts denna vision i en långsiktig och kortsiktig policy?
- **Elevernas utveckling och framsteg:**
ta upp de övervakningsarrangemang som gjorts, det stöd som erbjuds för elever som behöver det och vad som erbjuds för bred talangutveckling;
- **Skolans organisation**
Ta upp processer som rör personalens kompetens och personalfördelning samt åtgärder som rör ett säkert och inkluderande skolklimat
- **Förhållanden**
Ta upp frågan om att involvera föräldrar och det externa nätverket

Vart och ett av dessa fyra teman består i sin tur av separata aspekter som alla rör det inflytande de har på skolkarriären och skolans inkludering, vilket framgår av det teoretiska ramverk som presenteras i kapitel 4 i denna rapport.

Fråga 1:

Ange om du håller med om ovanstående förslag avseende de 4 uppmärksamhetsområdena, och om du inte gör det, kom med ett alternativt förslag:

	Överens	Inte överens	Om inte överens, föreslå ny titel
Vision och policy för den inkluderande skolan			
Elevernas utveckling och framsteg			
Skolans organisation			
Förhållanden			

Vart och ett av de fyra ovan nämnda uppmärksamhetsområdena består av olika aspekter som definierar innehållet i temat. Även dessa aspekter är hämtade från den teoretiska modellen och de förslag till riktlinjer som sammanfattas i de olika kapitlen i den sammanfattande rapporten. För var och en av aspekterna ges en innehållsbeskrivning som i slutändan kommer att ligga till grund för utvecklingen av frågorna till bedömningsverktyget. Tänk också på att beskrivningarna är korslänkade till olika aspekter. På så sätt skapar de övergripande beskrivningarna en viss intern konsekvens när det gäller EQAVET-cykeln med planering, genomförande, utvärdering och granskning.

Fråga 2a:

Ange för varje aspekt som nämns i tabellen nedan om du instämmer i aspekten.

Aspekter relaterade till vart och ett av de 4 huvudtemana:	Beskrivning av innehållet i den underliggande faktorn:	Överens	Inte överens
Vision och policy för den inkluderande skolan			
Vision om den inkluderande skolan	Skolan har tydliggjort visionen om inkludering och sin image, och hur skolans utbildning och använda didaktik kommer att bidra till dessa.		
Ledarskap	För att stödja visionen om en inkluderande och trygg skola och för att kunna ha ett stort engagemang bland personalen främjar skolstyrelsen och		

	skolledningen aktivt skolans vision och uppvisar ett exemplariskt beteende.		
Skolans policy	Skolans vision om inkludering, talangutveckling, image och föräldraengagemang omsätts i långsiktiga planer som innehåller information om aktiviteter och tilldelade medel samt avsedda effekter och hur dessa övervakas. En del av detta är en strukturell uppmärksamhet för karriärvägledning och stöd		
Innehåll i årsplanen	För att genomföra den långsiktiga policyn har skolan en välutrustad årsplan/aktivitetsplan som planerar aktiviteter relaterade till skolklimat, karriärvägledning, elevstöd och föräldraengagemang.		
Elevernas utveckling och framsteg			
Övervakning av utvecklingen	Systematisk uppföljning av elevernas framsteg och tidig signalering av elever i riskzonen är en viktig del av en skola som strävar efter inkludering. Sådana signaler måste följas upp genom att ordna med lämpligt stöd, både inom skolan och från föräldrar/vårdnadshavare.		
Karriärvägledning	En hörnsten på vägen till vidareutbildning utgörs av rätt karriärstöd i rätt tid. En inkluderande skola erbjuder karriärstöd som är väl integrerat i hela läroplanen och som stöds av all undervisande personal. Den utvecklar gradvis elevernas karriärmedvetenhet och erbjuder metoder för att engagera föräldrarna i denna process.		
Bred utveckling	En skola som elever och föräldrar kan vara stolta över är en skola där alla elever känner sig hemma oavsett socioekonomisk bakgrund, kultur eller intresse. En skola som ger eleverna möjlighet att utveckla alla sina talanger, inte bara de som är kopplade till det obligatoriska innehållet i de nationella examensstandarderna.		

Finansieras av Europeiska unionen. De synpunkter och åsikter som uttrycks är endast upphovsmannens [upphovsmännens] och utgör inte Europeiska unionens eller Europeiska genomförandeorganet för utbildning och kulturs (EACEA) officiella ståndpunkt. Varken Europeiska unionen eller EACEA tar något ansvar för dessa.

Stöd till studenter	En inkluderande skola kan erbjuda rätt stöd till alla elever som behöver det, oberoende av deras socioekonomiska bakgrund.		
Skolans organisation			
Tilldelning av personal	En inkluderande skola har en beskrivning av lärarnas och stödpersonalens ansvarsområden som är kopplad till skolans vision om klimat, utbildning och undervisning och om relationen mellan lärare och elever. Personalen vet vad som förväntas av dem.		
Klimat i skolan	I en inkluderande skola känner sig alla elever trygga och detta klimat skyddas av en uppsättning uppföranderegler som alla känner till och följer. Ledningen visar prov på föredömligt beteende		
Personalens kompetens	Särskild uppmärksamhet ägnas åt de kompetenser hos personalen som bidrar till att uppnå den avsedda skolpolitiken. Oavsett socioekonomisk eller kulturell bakgrund ska den undervisande personalen kunna bygga upp och upprätthålla en positiv relation till eleverna och deras föräldrar.		
Förhållanden			
Föräldrarnas engagemang	I en inkluderande skola läggs stor vikt vid att kommunicera och tydliggöra föräldrarnas roll och ansvar i barnens skolgång och framtid.		
Information till föräldrar	En inkluderande skola använder idéer och förslag från aktiva föräldrar (representanter) för att effektivisera kommunikationen till alla föräldrar om skolans förväntningar, elevernas framsteg och fritidsaktiviteter samt om föräldrarnas roll och ansvar. För att göra detta använder en inkluderande skola en mängd olika kommunikationskanaler som passar föräldrarna till eleverna.		
Externt nätverk	Skolan reflekterar systematiskt över hur effektivt det externa nätverket är och		

	hur detta nätverk bidrar till skolans vision, policy och mål.		
--	---	--	--

Fråga 2b:

För de aspekter för vilka du har förbättringsförslag i form av textkorrigeringar, eller för de av er som vill ersätta en eller flera aspekter med ett alternativ, använd tabellen nedan för att skriva ner dina förslag. På detta sätt måste alla partners välja och prioritera och hålla det totala antalet aspekter begränsat igen. Koncentrera er på innehållet och inte på språklig korrigering. Detta kommer att göras när innehållet har validerats.

Aspekter relaterade till vart och ett av de 4 huvudtemana:	Ny faktor:	Förslag till ny beskrivning:
Vision och policy för den inkluderande skolan		
Vision om den inkluderande skolan		
Ledarskap		
Skolans policy		
Innehåll i årsplanen		
Elevernas utveckling och framsteg		
Övervakning av utvecklingen		
Karriärvägledning		
Bred utveckling		
Stöd till studenter		
Skolans organisation		
Tilldelning av personal		
Klimat i skolan		
Personalens kompetens		
Förhållanden		
Föräldrarnas engagemang		
Information till föräldrar		
Externt nätverk		

Efter validering av områden, aspekter och deras beskrivning måste det slutliga engelska textutkastet kontrolleras och korrigeras av Rinova.

Finansieras av Europeiska unionen. De synpunkter och åsikter som uttrycks är endast upphovsmannens [upphovsmännens] och utgör inte Europeiska unionens eller Europeiska genomförandeorganet för utbildning och kulturs (EACEA) officiella ståndpunkt. Varken Europeiska unionen eller EACEA tar något ansvar för dessa.

Co-funded by
the European Union

Finansieras av Europeiska unionen. De synpunkter och åsikter som uttrycks är endast upphovsmannens [upphovsmännens] och utgör inte Europeiska unionens eller Europeiska genomförandeorganet för utbildning och kulturs (EACEA) officiella ståndpunkt. Varken Europeiska unionen eller EACEA tar något ansvar för dessa.

Bilaga 2

Vid skrivandet av sammanfattningen och utvecklingen av orsaksmodellen har följande litteratur använts:

Bakker, J. e.a., : "Leraren en ouderbetrokkenheid", Institutet för beteendevetenskap, Radboud Universiteit Nijmegen, 2013

Desforges, C. Abouchar, A.: "Effekten av föräldraengagemang, föräldrastöd och familjeutbildning på elevers prestationer och anpassning: En litteraturöversikt". London: Dfes, 2003

Grosfeld, T. : "Dessa livscoacher hjälper elever inte bara med hemarbete", Het Parool, 2019

Jeynes, William. H.: "En metaanalys av effekten av olika typer av program för föräldraengagemang för studenter i städer. Urban Education, 47(4) 706- 742), 2012.

Kärnä, E & Vetoniemi, J.: Att vara inkluderad - erfarenheter av socialt deltagande hos elever med särskilda utbildningsbehov i vanliga skolor. International Journal of Inclusive Education, 25 (10) sid 1190-1204, 2021

Menheere, A., Hooge, E.: "De betrokkenheid van ouders bij het schoolleren van hun kinderen", Kenniscentrum Onderwijs en Opvoeding, Hogeschool Amsterdam, 2010

Molbaek, M.: "Inclusive teaching strategies - dimensions and agendas.", i International Journal of Inclusive Education, 22(10) 1048-1061, 2018.

Onstenk, J.: "Samenwerken met ouders als pedagogisch partnerschap". I: Pedagogiek in Praktijk, 66, Amsterdam, 2012.

Prins, D. e.a.: "Ouderbetrokkenheid in Onderwijs", Nederlands Jeugdsinstituut, 2013

Ramberg, J.: "Specialundervisning i svenska gymnasieskolor: resurser, förmågegruppering och organisation.". Doktorsavhandling, Stockholms universitet 2015.

Saloviita, T.: "Attitude of teachers towards inclusive education in Finland"; Scandinavian Journal of Educational Research, 64(2) 270-282, 2020.

Van der Vegt, A.,: "Ouderbetrokkenheid en schoolprestaties", Kennisrotonde, 2016